

ХРИСТІЯНСЬКИЙ ГОЛОС

УКРАЇНСЬКА ЦЕРКОВНА ГАЗЕТА • UKRAINISCHE KIRCHENZEITUNG

PIK ВИДАННЯ • JAHRGANG 66

ЧЕРВЕНЬ • JUNI 2014 • Nr.12 (2896)

ЦІНА • PREIS • 1,50 EURO

ПРОДОВЖЕННЯ ПОСТУ ТА МОЛИТВИ ЗА УКРАЇНУ

Українські воїни серед лану пшениці на війні з російським агресором. С-на: Wings Phoenix.

«А вже ж впала в степу роса,
над Донбасом зоря згаса.

Мамо моя, мамо любя,
чом же ваша сива коса?»

(фрагмент вірша Бориса Мозолецького)

«Наше християнське сумління каже нам, що ми не маємо права опускати рук. Ми повинні далі тривати в молитві та пості. В цей непростий для нашого народу час, благаймо в Господа перемоги над підступами зовнішнього агресора і миру для нашої землі», – пишуть владика Синоду Єпископів Києво-Галицького Верховного Архиєпископства УГКЦ у «Заклику до вірних та всіх людей доброї волі» продовжувати безперервну молитву і піст за мир в Україні.

Владика закликають вірних і, загалом, усіх християн та людей доброї волі, продовжити безперервний піст і молитву за мир та краще майбутнє України. Вони дають чіткі практичні вказівки стосовно продовження «цього духовного подвигу».

Церковні ієрархи доручають продовжувати в парафіях, монастирях та семінаріях безперервну цілодобову молитву. Усіх вірних та людей доброї волі єпископи просять щодня о 21.00 єднатися в спільній молитві за Україну. В **ПОНЕДІЛОК** – за успішне служіння Президента, Уряду та Верховної Ради України; **ВІВТОРОК** – за ворогів: за навернення тих, хто переслідує і атакує нас; **СЕРЕДУ** – за українське військо; **ЧЕТВЕР** –

за правоохоронні органи і міліцію; **П'ЯТНИЦЮ** – за поранених, полонених, біженців та їхні родини; **СУБОТУ** – поминання усопших, зокрема загиблих воїнів і всіх невинно убієнних; **НЕДІЛЮ** – за єдність і соборність України.

Крім цього в УГКЦ оголошено безперервний строгий піст за таким порядком: **понеделок** – Київська Архиепархія, Донецький, Харківський, Одеський і Кримський екзархати; **вівторок** – Львівська Архиепархія, Стрийська Єпархія; **середа** – Івано-Франківська Архиепархія, Коломийсько-Чернівецька Єпархія; **четвер** – Тернопільська Архиепархія, Бучацька Єпархія, Самбірсько-Дрогобицька Єпархія; **п'ятниця** – Сокальсько-Жовківська Єпархія,

Луцький Екзархат. А наприкінці кожної Літургії владика закликають співати молитву «Боже великий, єдиний».

Як пишуть у «Заклику» єпископи, перед обличчям нових небезпек народ України повинен єднатися «у своїй готовності захищати Вітчизну, відстоювати її соборність та право кожного громадянина жити у вільній, демократичній та європейській державі». (...) «Початок оновлення влади в нашій державі, президентські вибори, які показали консолідацію українського суспільства і здатність народу брати на себе відповідальність за своє майбутнє, збереження міжрелігійного та міжнаціонального миру в країні – усе це плід вислуханих Богом молитов, прояв

сили Покрову над нами Пресвятої Богородиці, посвяту України якій ми відновили 6 квітня цього року».

Пригадуємо, що дещо раніше, а саме під час попередньої сесії Синоду Єпископів УГКЦ, який 31 січня – 1 лютого 2014 року відбувався у Львові, владика ухвалили «Звернення з приводу ситуації в Україні». У «Зверненні» вони оголосили період посту в усіх єпархіях і закликали молитися за мир. З огляду на те, що ситуація в Україні ще більше загострилася і залишається неврегульованою, ієрархи УГКЦ під час чергової сесії Синоду прийняли рішення продовжити піст і молитву у цьому наміренні.

Департамент
Інформації УГКЦ

ANONC

«Є ще дещо, властиве як російській владі, так і значній частині російського суспільства: ірраціональна, формована на підсвідомому рівні патологічна ненависть до українського державного проекту як такого.» Це фрагмент статті Давида Баташвілі «Інша Русь. Чому в Кремлі ненавидять українську державність».

Сторінка 5

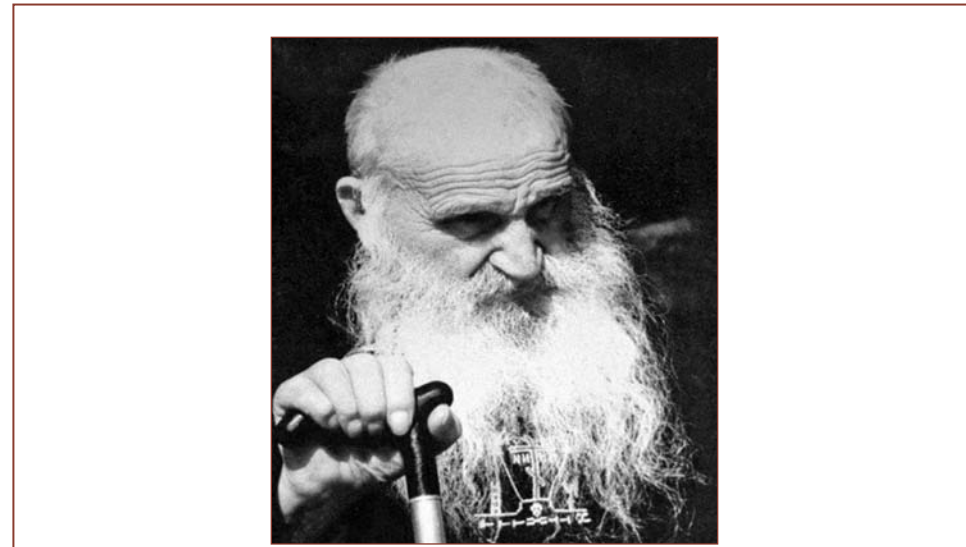
СВЯТІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

Часу не вистачить, коли хотів би розповісти про Володимира Великого і всіх засновників і просвітителів Русі; Антонія Печерського і його послідовників та всіх інших українських святих. Тих, хто зрікалися світу, посвячувалися на служіння Богові, склали обіти досмертної чистоти, добровільної убогості і абсолютного послуху. Тих, хто постійно молилися, терпеливо зносили всі труднощі, які зустрічали на життєвому шляху. Тих, які монашою рясом закрилися від світу, стали засновниками монашого життя на своїй землі.

Важко знайти слова для звеличання Йосафата з Волині і йому подібних, які відмовилися від пошесті і багатства, стали мучениками за святу єдність. Життя мого не вистачить, щоб описати подвиги їх, святість українських мучеників і священномучеників, що стали жертвами комуністичного режиму: Миколу Кондрата, Володимира Прийму, Миколу Чарнецького. Апостолів ГУЛАГУ: Миколу Цегельського, Петра Вергуна. Всіх, розстріляних на площах і спалених у крематоріях. Василя Величковського, Климентія Шептицького, Северіяна Бараника і всіх, хто не витримав катувань і помер при допитах у слідчих ізоляторах. Заморожених у вічній мерзлоті, закатованих у підземеллі, всіх, хто зник у таборах смерті, померлих з голоду у казахстанських степах, всіх досмертних каторжників у Сибіру. Тих, які були світилами катакомб і вчителями новачків у час підпілля, монахів і монахинь, які ще не проголошені святими, а лише занесені до списків проголошення блаженними. Андрея Шептицького, Йосифа Сліпого, Володимира Стернюка, Филімона Курчабу, Євстахія Смаля, Павла Дмуховського, Григорія Будзінського, Порфирія Чучмана, Макара Греня, Левицького, Розумійка, Гуглевича і тисячі тисяч тих, що своїми молитвами освятили майбутні покоління, які народжуються на українській землі. Книг не вистачило б, якщо хотів би описати про ревність і відданість Богові вбогих духом і чистих серцем, які жили на землі, однак не відзначалися званням, освітою, хитрістю, гордістю, а мали чисте, мов кришталь, серце і все життя прожили з Христом. Розмовляли з Ним через ревну молитву, постійне читання Святого Письма і роздумування про муки Христові. Всі вони ще за життя стали Божими дітьми, а після смерті прикрасою Престолу Непорочного Агнца.

Якщо ми вникнемо в історію святих українського народу, то переконаємося, ще з давніх-давен наша земля була колискою християнства, школою випробувань для праведників, Голгофою для мучеників.

ПРИКЛАД 1. Двадцятого травня 1951 року, під час пересилки у Воркуту у час ранкової переключки ув'язнених, на площу вивели десять монахинь із різних монашеских згромаджень. Вони були одягнені у сорочки, босі, хоч температура була нижчою ніж сорок градусів. Раптом старшина конвою голосно крикнув: «Товариші, увага! Ми збрали вас сьогодні, щоб дати можливість побачити ворогів Батьківщини і насолоджуватися муками тих, які стали зрадниками свого народу». Потім він підійшов до Божих слугинь і сказано прокричав: «Відре-

Отець Порфи́рій Чучман
(більш відомий у народі, як отець Петро з Дори)

З давніх-давен усі народи вшановують пам'ять великих людей: геніїв науки і політичних діячів. А щоб руйнівна сила невмолимого часу не стерла про них пам'ять, то видатним людям ставили пам'ятники, робили погруддя, на яких викарбовували їх імена і подвиги, якими вони прославилися, живучи на землі. Однак, на світі живе незлічена кількість героїв, пам'ять про яких не зникає із заходом цивілізацій, а навпаки, з плином часу все більше зростає. Це – святі. Святий апостол Павло прирівнює їх до великої кількості свідків, яких Бог зберіг для нас, щоб ми наслідували їх життя, осягнули досконалість. Серед тієї кількості святих є й українські.

чіться Христа – і я дарую вам життя!» Всі в'язні стояли непорушно. Ніхто з них не знав, що буде далі. У відповідь на погрози сестри почали співати побожні пісні. Енкаведист скаженів від несподіванки. Розгніваний підходив до кожної ув'язненої. Одну шарпав за волосся, іншій плював у лице, а іншу копав і кидав на сніг. Коли йому це набридло, він випустив собак і нацькував на них. Але сталося чудо. Пси ліниво наблизилися до монахинь, лестилися біля них, лизали їх заморожені ноги. Через деякий час вони відступили кілька кроків назад і почали вити, дивлячись вгору. Побачивши таке чудо, в'язні голосно закричали: «Ганьба! Смерть більшовицьким катам!» Боячись повстання, енкаведисти припинили тортури і відпустили майбутніх святих. Якщо хто з присутніх зацікавився цією історією, хай побуває у Рогатині, що на Франківщині, і запитає у тих, які пережили ці нечувані тортури і залишилися живими до сьогодні.

ПРИКЛАД 2. Ієромонах Студитського уставу, Порфи́рій Чучман (більш відомий у народі, як отець Петро з Дори), повернувся із заслання калікою. Він був так сильно похилений до землі, що не бачив обличчя перехожих.

Ніхто із монахів не знав причини його горя, не міг пояснити, чому святий не переодягається у присутності братів. Коли він помер, біля його домовини плакали монахи і говорили: «Горе нам, нещасним», бо дізналися, що причиною страждань їх духовного наставника був чорний хрест на його плечах, випалений паяльником при допитах.

ПРИКЛАД 3. Брат Микита – монах цього ж чину – у 13 років покинув своїх батьків і подався в гори. В печері біля села Матків на Турківщині він прожив кілька десятків років. Оскільки важкі каторжні роботи на заслання підірвали його здоров'я, в дні глибокої старості, він дозволив жителям навколишніх сіл збудувати для себе скит, який швидше був захистом від вітру, ніж від тріскучих морозів. Із розповіді близьких йому людей, які дізналися про його аскетичне життя. Проживаючи на горах, схимник пережив невимовні труднощі. Живився намоченим зерном, лісовими горіхами, сушеними грибами. Він не покидав печери навіть у тріскучі морози. Часто печеру завивало снігом, часом тижнями не приймав їжі. Він був людиною молитви, бо відмовляв кожного дня близько ста вервиць.

ПРИКЛАД 4. Отець Розумійко, ЧСВВ, на заслання відморозив ноги. Згодом кинулася гангрена. Щоб врятувати життя, лікарі сказали, що йому потрібна ампутація. На такі слова слуга весело усміхався і говорив: «Я не дозволю цього зробити. Ці рани – це медалі, подаровані мені самим Богом. Я хочу померти таким, яким прийшов на світ».

Якщо, дорогий брате, ти бажати-меш детальніше дізнатися про життя українських святих, то вдайся до історії Католицької Церкви. З її сторінок дізнаєшся про життя тих, хто мав силу виганяти злих духів, творити чуда. Ти дізнаєшся про постників, затворників, проповідників, страстотерпців і преподобних, яких зростила українська земля. Всі вони стали святими, бо палко любили Бога, постійно розмовляли з Ним через ревну молитву і читання Святого Письма. Ці люди знали молитву за ворогів і постійно відмовляли їм. Вміли любити, прощати, молитися за інших, знали напам'ять Заповіді Божі і заховували їх. Вони жили з Христом через Євхаристію, добрі діла і милосердні вчинки. Зігріті теплом Його любові і батьківським благословенням, постійно ходили Божими дорогами. Дорогий брате! Ти теж можеш стати святим, якщо будеш побожно жити і наслідувати чесноти тих, які своїми молитвами збудували Боже Царство на землі.

А, може, коли слухаєш розповіді про вчинки святих, станеш сумніватися у правді цих невигаганих історій. Та в глибині душі подумаєш: «О, нечувана жорстокість! Як Бог може домагатися таких нечуваних знущань від тих, які присвятили Йому все своє життя». Якщо думаєш так, то це означає, що ти глибоко помиляєшся у своїх поглядах і засвідчуєш про свою низьку духовність. Тебе не цікавить поранений Бог, який постійно подорожує поруч з тобою і на плечах несе хрест, зроблений із людських гріхів. Люди, які вмирили за віру, добровільно вибирали мученицьку смерть за Христа. Воліли померти в муках, ніж образити Його хоч би одним гріхом. Часто у нашому житті ми чуємо нарікання серед вірних: «Я не створений для святості, бо мушу використати все, що дарує мені доля». Можливо таке нарікання проникло і в твоє особисте життя. Можливо ти не помітив, як випадково опинився серед тих, яких світ занадто приваблює своїм оточенням. Не падай у відчай. Господь чекає тебе і кличе до святості.

Якщо, дорогий брате, світ занадто приваблює тебе і ти почуваш себе пригніченим земними труднощами і віддаєш перевагу земним речам, живеш у гріхах і не можеш вирватися з їх тенет, то не оправдовуй себе тим, що не маєш сили волі подолати ті труднощі і тому не можеш стати святим. Бо, щоб стати святим, вистачить зробити лише один перший крок в напрямі Неба і дотримуватись обраного шляху. Знай, що в Небі є багато святих, які до навернення грішили так, як і ти, а може й більше. Тому уповай сильніше. Могли вони – зможеш і ти. Святі молилися до Господа і перемагали. Вірили в Нього, і Він допомагав їм. Тому роби тепер те, що вони робили колись, – і будеш там, де вони перебувають, – в Небі. Амінь.

о. Іван Залуцький, «Сівач»

В храмах періоду барокко нашої баварської батьківщини образи над головними вівтарями, які закривають наву костела, так влаштовані, що виглядають мов двері, і тому не справляють враження, що храм закінчується, а навпаки, що це новий початок, який, неначе, відкриває двері до чогось більшого і більш властивого. Такий задум зодчих, це символічна інтерпретація тайни Євхаристії, яку справляють біля вівтаря. Євхаристія не закривається у собі, вона неначе поріг дому, через який Церква у світі завжди може вступати у світ Божий.

Подібним чином також Святі, яких наносять на образи, не є якимись існуючими для себе величностями, не є – як про це сказав колись один історик релігії, «наступниками божків», само-

СУСПІЛЬНЕ ЗАВДАННЯ СВЯТИХ

Ігор Боднар. Україна

стійними помічниками для людей в біді, про яких згадуємо думаючи, що безмежний Бог не має часу та розуміння для наших людських турбот. Це не так. Святі не існують ради самих себе, вони, радше, двері та вікна, які відкриваються для Божої вічності. Завдяки Святим просте і невидиме Боже світло заломлюється у призмі історії людства настільки,

що ми можемо доглядати вічну хвалу та світло Господнє в нашому людському світі, в наших братах та сестрах. Святі... вони неначе наші старші брати в сім'ї Божій, брати, які беруть нас за руку і кажуть: якщо оцей і той змогли досягти святості, чому б з тобою не могло таке статися?

Кардинал Йосиф Рацінгер, з книги «Dogma und Verkündigung»

XI

З ПАПОЮ ФРАНЦИСКОМ ПРО НОВУ ЕВАНГЕЛІЗАЦІЮ

«Слово має у собі такий потенціал, якого ми не можемо передбачити», – пише папа Франциск у 22 пункті Апостольського Напоумлення «Радість Євангелія», додаючи, що «Церква повинна прийняти цю невловиму свободу Божого слова, яке є дієвим у власний

спосіб і в різноманітних формах, настільки різних, що часто не вкладаються у наші передбачення та розбивають наші схеми»

Святіший Отець, насамперед, прагне, що євангелізація є виявом слухняності Ісусовому дорученню: «Ідіть, отже, та зробіть учнями всі народи». «У Божому слові, – зауважує він далі, – постійно присутній оцей динамізм «виходу», який Бог прагне пробудити у вірних». «Іди, я тебе посилаю», «Підеш, до кого я тебе пошлю», – це Господні слова, звернені до пророків. І в наказі Ісуса «ідіть» бачимо «завжди нові виклики, які стоять перед євангелізаційною місією Церкви». А тому кожен християнин і кожна спільнота повинні збагнути, якого шляху від нього вимагає Господь, «але всі ми запрошені прийняти цей заклик: вийти із власного комфорту, маючи відвагу досягнути всіх околиць, які потребують Євангельського світла».

«Радість Євангелія, яка наповнює життя громади учнів – це місійна радість», – пише далі Папа, підтверджуючи ці слова цитатами зі Святого Письма, зокрема, про сімдесят двох учнів, «які повертаються з місії, повні радості», Сам Ісус «радіє у Святому Дусі» через те, що Його об'явлення

досягнуло найменших та убогих. Радість пережили перші навернені після проповіді у день П'ятидесятниці. «Ця радість є знаком того, що Євангеліє звичалося та приносить плоди. Але у ньому завжди присутній динамізм виходу та дарування, виходу із замкненості у собі, прямування вперед та постійного поновного засівання, завжди у іншому місці», – зауважує Святіший Отець, вказуючи на приклад Христа, Який не затримується на одному місці, щоб краще пояснити Добру Новину чи вчинити додаткові чуда, але під проводом Святого Духа іде до інших сіл і міст.

«Слово має у собі такий потенціал, який ми не можемо передбачити, – додає наступник святого Петра. Євангеліє розповідає про зерно, яке після засіву само виростає, навіть тоді, коли землероб спить. Церква повинна погодитися з цією невловимою свободою Божого слова, яке є дієвим у власний спосіб і в різноманітних формах, настільки різних, що часто не вкладаються у наші сподівання та розбивають наші схеми».

Радіо Ватикан

КОРОТКО

В ПАРЛАМЕНТІ УКРАЇНИ ПРО ВЕЛИКОГО МИТРОПОЛИТА

17 червня 2014 року Верховна Рада постановила у 2015 році урочисто відзначити на державному рівні 150-річчя з дня народження митрополита Андрея Шептицького. У плані заходів пропонується передбачити: видання документальної спадщини Митрополита та її популяризацію; проведення на базі вищих навчальних закладів наукових конференцій, круглих столів, присвячених життю та діяльності митрополита Андрея; здійснення заходів зі збереження та реставрації об'єктів, пов'язаних з діяльністю Митрополита, встановлення на них пам'ятних дошок.

K

ПОМЕР КУРТ ЛЕВІН

У лікарні в Нью-Йорку в 89-річному віці помер син львівського равина Курт Левін. У роки німецької окупації митрополит Андрей Шептицький врятував від нацистів Курта Левіна і його брата Натана. Із вдячності Покійний усе своє життя присвятив справі беатифікації митрополита Андрея. У 1959 році, завдяки його свідченню, справу беатифікації було поновлено. «Я приїхав до Риму і подав своє свідчення як доказ того, що мене і брата врятував митрополит Андрей. Тоді у Римі не були зацікавлені у процесі беатифікації Митрополита, адже не розуміли українсько-польських відносин. Я на власному прикладі довів праведність життя Митрополита, і папа Іван XXIII відновив процес беатифікації. Для мене Митрополит – святий», – сказав Левін в інтерв'ю Радіо Свобода у 2008 році. Стараннями Покійного у музеї жертв Голокосту у Вашингтоні створений окремий відділ, присвячений постаті Митрополита. Левін з 1981 року домагався від меморіалу жертвам Голокосту «Яд Вашем» в Ізраїлі присвоєння Митрополитові звання «Праведника народів світу», яким удостоєний його брат Климентій Шептицький. Однак, наголошував, у цьому питанні домінує не справедливість, а політика. Найбільшою мрією Курта Левіна було проголошення митрополита Андрея Шептицького новомучеником і святим. (Радіо Свобода)

K

МОСКОВСЬКИЙ ПАТРІАРХ НЕ БАЖАНИЙ В УКРАЇНІ

У міністерстві культури України заявили про небажаність візиту до України голови РПЦ Кірілла. Департамент у справах релігій та національностей українського міністерства культури поширив заяву свого директора Володимира Юшкевича. Юшкевич вказує на «небажаний, провокативний і політично заангажований» характер можливого візиту в Україну московського Патріарха. Він пояснює свою позицію військовою агресією з боку Росії. «Такий візит глави РПЦ може породити лише хвилю міжконфесійного протистояння, а тому можливий лише після припинення агресії Росії та повернення всіх нею загарбаних українських територій». У заяві зазначено, що «Україна у межах законодавства та законності зробить усе, щоб цей приїзд не був здійснений на будь-яку територію нашої держави, включно з тимчасово окупованою». (DW)

K

КІЛЬКІСТЬ ПАРАФІЯН УПЦ КП В УКРАЇНІ ВПЕРШЕ ПЕРЕВИЩИЛА КІЛЬКІСТЬ ВІРУЮЧИХ УПЦ МП

Рівень релігійності українського суспільства залишається високим. В даний час визнають себе віруючими 76% громадян (проти 67% в 2013 році). Про це свідчать дані квітневого опитування Центру Разумкова. Як і раніше, більшість (70%) громадян відносять себе до православ'я. При цьому серед православних вважають себе віруючими УПЦ Київського Патріархату 32% (роком раніше – 26%), віруючими УПЦ Московського Патріархату – 25% (у 2013 році – 28%). Просто православними вважають себе 40%, а 0,9% є віруючими Української Автокефальної Православної Церкви. Греко-католиків в Україні 7,8%, римо-католиків 1%, протестантів 1%, просто віруючих 6,3%. Рівень релігійності залишається залежним від регіону: віруючими вважають себе від 93% жителів Заходу до 63% мешканців Сходу. Дослідження проводилося 25–29 квітня 2014 року, здійснювалося у всіх регіонах України, за винятком АР Крим. Теоретична похибка вибірки – 2,3%.

K

ООН: ДО ПОЖЕЖИ Й ЗАГИБЕЛІ ЛЮДЕЙ В ОДЕСІ ПРИЧЕТНІ РОСІЙСЬКІ СПЕЦСЛУЖБИ

Спостерігачі ООН в Україні знайшли підтвердження тому, що у трагічних подіях 2 травня в Одесі брали участь спецслужби Росії. Виявлені докази підготовки заворушень у місті і пожежі в одеському Будинку Профспілок російськими спецслужбами. Достовірно відомо про участь двох офіцерів російської розвідки, – сказано в доповіді місії ООН з прав людини. В ході заворушень 2 травня загинули 48 людей і 247 постраждали. Загинули, це в основному проросійські сепаратисти. Більшість з них померла з нез'ясованих досі причин в Будинку Профспілок. Суть провокації полягала у тому, щоб в їхній смерті звинуватити українські патріотичні сили і переконати у цьому світову спільноту. (А.Ф.)

K

РОСІЯ ДАВНО ГОТУВАЛА АГРЕСІЮ ПРОТИ УКРАЇНИ

Владімір Путін затвердив план про розчленування України на дві частини в травні 2013 р., себто за півроку до початку масових акцій протесту в Києві, про це заявив колишній в. о. глави адміністрації президента України Сергій Пашинський в ефірі Еспресо.ТВ. «Це на 100 відсотків правдива інформація. Путін хотів взяти все від Харкова до Одеси. В реалізації задуму було використане оце животіння, Янукович та Партія Регіонів. Основний етап плану почали реалізувати 6–7 квітня, коли було захоплено адміністративні будівлі в харківській та донецькій областях, будівлі СБУ в луганській області, спроби захопити обласні адміністрації в Миколаєві та Одесі провалилися. Зламним моментом був той, коли ми їх вибили з Харкова», – пояснив Пашинський.

ЛИСТ КАТОЛИЦЬКОЇ НЕЗГОДИ

(Відкритий лист Джорджа Вайгеля Святішому Кіріллу, Патріарху Московському)

ВАША СВЯТОСТЕ! СЛАВА ІСУСУ ХРИСТУ!

Приємні спогади про нашу зустріч у Вашингтоні, яка відбулася кілька років тому, і мої колишні сподівання, що нас об'єднає турбота про єдність Церкви Христової та зацікавленість у подоланні прірви, котра утворилася між Америкою і Росією під час холодної війни, спонукали мене написати цього листа. Кажу «колишні сподівання», тому що, попри ці позитивні моменти, деякі з Ваших останніх загальнодоступних коментарів щодо подій, котрі відбуваються в Україні, завдали нових ран Тілу Христовому та посилили напругу у світовій політиці.

Посилаюся конкретно на Ваше звинувачення, що «Українська Греко-Католицька Церква, на жаль, бере участь у прямій політичній діяльності, використовуючи гострі русофобські гасла, і робить різкі заяви про Російську Православну Церкву в публічних виступах». Веб-сайт Ва-

шого Патріархату цитує ще й такий Ваш вислів: «Шкода, що деякі з національних конференцій католицьких єпископів, таких як німецька, польська і американська, відкрито підтримали цю позицію».

Ваша Святосте, ці Ваші заяви важко визнати правдивими. Українська Греко-Католицька Церква декларувала стриманість, примирення і відмову від застосування насильницьких методів ще відтоді, як у листопаді минулого року піднялася завіса драми української держави, яка шукає національного і морального відродження в побудові громадянського суспільства. Греко-католицькі священники і єпископи, ризикуючи власним життям, рятували активістів, у яких стріляли снайпери, котрі, як багато вважає, діяли з наказу Росії.

Невдовзі після канонізації Івана Павла II – Папи, який добре знав і глибоко поважав духовні традиції російського православ'я і чие щире бажання відвідати Росію було відхилено Вашими попередниками – до мене зателефонував Глава УГКЦ Святослав (Шевчук). Він попросив мене передати «повідомлення для Росії», яке я намагався поширити по всьому світу через Інтернет. Схоже на те, що повідомлення не досягло Свято-Данилового монастиря, принаймні воно не мало жодного ефекту. Тому повто-

рю в цьому листі його головні думки.

Блаженніший Святослав сказав, що це скеровано до Вас і Ваших братів: «Українська Греко-Католицька Церква не є ворогом Російської Православної Церкви. Ми ваші брати; ми народилися з одного духовного материнського лона. Зі священного міста Києва, де були хрещені наші народи, ми передаємо вам послання миру. Не дозволяйте політикам спровокувати ненависть і кровопролиття серед нас».

Що стосується тих західних єпископських конференцій, які запропонували підтримку Українській Греко-Католицькій Церкві, то це були прояви братерської солідарності. Ці єпископи, як і багато західних християн, не піддалися кампанії брехні, веденій Кремлем упродовж останніх семи місяців. Думаю, ці ієрархи, як і всі ми, кому дорога духовна спадщина російського православ'я, глибоко засмучені, що Ви і митрополит Іларіон, ваш головний «єкуменічний служитель», посилюєте брехню президента Путіна і міністра закордонних справ Лаврова.

Мушу ствердити, що ваша Церква не підтримує традиції критичного ставлення до державної влади, на відміну від багатьох країн західного християнства. Проте ті з нас, хто шанує пам'ять про ваших святих, мучеників

і богословів, сподіваються, що представники російського православ'я докладуть всіх зусиль, щоб протистояти пережиткам тоталітаризму, відновити культурні основи російського громадянського суспільства і брати повноцінну участь у загальному прагненні до єдності християн, як братська Церква, а не як агент советської влади, що було характерно для часів холодної війни.

З такими сподіваннями я і багато інших християн моляться за те, щоб Ви, Ваша Святосте, ступили на новий шлях у майбутнє.

**З повагою в Господі,
Джордж Вайгель**

ДОДАТОК: ДЖОРДЖ ВАЙГЕЛЬ – американський богослов, журналіст і католицький громадський діяч. Багато пише на актуальні теми американської та міжнародної політики, регулярно коментує важливі події та тенденції розвитку Католицької Церкви й християнства загалом, обдумує складні моменти католицького богослов'я в зв'язку із сучасним життям та його проблемами. Часто виступає з коментарями на радіо і телебаченні, готує репортажі про новини з Ватикану для телеканалу NBC. Як автор та редактор Вайгель опублікував два десятки книг.

**Департамент
Інформації УГКЦ**

ХГ

УКРАЇНА В ПАЛОМНИЦТВІ – ДЯКУЄМО, ЩО ВИ РАЗОМ З НАМИ!

Католицьким Єпископським Конференціям, священникам, монашеству та мирянам Церкви, усім християнам і людям доброї волі, які солідарні з Україною

ДОРОГІ БРАТИ І СЕСТРИ!

Протягом останнього півроку багато з вас пильно стежили за подіями в Україні, – подіями драматичними, часом трагічними, але в підсумку глибоко життєдайними. Після століття геноциду і десятиліть шаленої корупції та нестерпної соціальної несправедливості українська нація перебуває в тривалому, натхненному паломництві від страху і шахрайства до гідності та цілісності.

Протягом морозяних зимових місяців мільйони людей заповнювали площі не тільки наших, а й ваших міст, щоб висловити своє прагнення кращого життя. Усі українські Церкви та релігійні організації посіли однакову позицію. Місяцями вони наполягали, що президент і уряд мають поважати своїх громадян, що насилля неприпустиме, що поділ суспільства та країни є аморальним і що

діалог – це єдиний легітимний спосіб розв'язання політичної та соціальної кризи. Ми вдячні за цю пророчу єдність усім нашим братам і сестрам у вірі: римо-католикам, протестантам, євреям, мусульманам, а особливо представникам православних Церков в Україні.

Єдиною спільнотою виступили також люди різних етнічних походжень, котрі розмовляють різними мовами та належать до різних соціальних груп. Безпрецедентна консолідація і переважачий консенсус у країні виявилися на нещодавніх президентських виборах. Перемогу отримав Петро Порошенко в першому турі, набравши серед 21 кандидата 55 відсотків голосів. Вісімдесят п'ять відсотків виборців віддали свої голоси кандидатам, які підтримують демократичний та європейський вибір нашої країни. Сьогодні переважає більшість громадян – українці, росіяни, білоруси, поляки, євреї, татари, вірмени, грузини та інші етнічні й релігійні групи – єдині в боротьбі проти терористичного насилля та відкритої закордонної військової агресії. Вони шоковані анексією Криму та конфліктом у східних регіонах країни, що інспірується та підтримується іноземними спецслужбами. Це найбільший виклик, який сьогодні стоїть перед Україною та Європою.

Упродовж останніх місяців нашої паломництва від страху до гідності ваша моральна та духовна солідарність була надзвичайно важливою для громадян України і для вірних наших Церков. Від імені наших священників, монашества та мирян складаємо вам подяку за вашу постійну молитву та різноманітні благодійні проекти підтримки. Ми надіслали особливі слова вдячності Святішому Отцеві Папі Франциску, котрий підтримав нас молитвою та закликав до миру й справедливості в Україні.

Те, що сталося в Україні, справді є таїнственным. Преображальна благодать вилилася на людей нашої країни. Чиста жертва українських новомучеників, палкі моління мільйонів людей на Майданах та молитва міжнародної спільноти католиків, християн різних конфесій та людей доброї волі різних віросповідань принесли рясне благословення. Сьогодні Україна є іншою країною, її суспільство оновлене. Ваш внесок у це новонародження є життєво важливим.

Ми надзвичайно вдячні за ваші старання інформувати свої спільноти про правдиву природу змін, що відбуваються в нашій країні, на противагу обманній інформації, що спрямована

проти України та її Церков, зокрема проти Української Греко-Католицької Церкви. Останніми днями ми бачимо, як загострилася ця кампанія з боку певних політичних і духовних авторитетів найвищого рівня, які поділяють агресивний тон і методику викривлення.

Гідність, якої прагнуть українці, має передусім нематеріальний характер. Ідеться про Богом дану гідність, що передбачає повагу до самого нашого буття, – про право на самовизначення, територіальну цілісність, культурну та церковну самобутність, що жорстоко нівечили в минулому та принижують сьогодні.

Просимо вас продовжувати молитися за мир в Україні, за мир та примирення, що ґрунтуються на справедливості. Ваша зичливість до України має преображальну силу, вона є великою підтримкою для нашого народу в його паломницькій мандрівці. Як християни, ми віримо, що кожна особа, котра виявляє солідарність із стражденним, буде благословенною та отримає щедрі Божі благодаті.

**Від імені членів Постійного Синоду
Єпископів УГКЦ
† СВЯТОСЛАВ, Верховний
Архієпископ Києво-Галицький
(Департамент Інформації УГКЦ)**

ІНША РУСЬ. ЧОМУ В КРЕМЛІ НЕНАВИДЯТЬ УКРАЇНСЬКУ ДЕРЖАВНІСТЬ

УКРАЇНА БОРЕТЬСЯ НЕ ЗА ЄВРОІНТЕГРАЦІЮ, А ЗА ПРАВО НА ІНШИЙ, ВІДМІННИЙ ВІД ПУТІНСЬКОЇ РОСІЇ ДЕРЖАВНИЙ ПРОЕКТ. І ЦІЙ БОРОТЬБИ ВЖЕ СОТНІ РОКІВ.

Очевидно, що зараз Україна знаходиться в найнебезпечнішому становищі за весь час після 1991 року. Після перенесеного революційного шоку країна не отримала часу, щоб оговтатися і почати необхідні реформи в мирній обстановці. Відразу ж після втечі Януковича Україна зазнала російської агресії, спочатку у формі окупації Криму, а потім – організації війни в Донбасі. Ця війна поки що йде за абхазьким сценарієм 1992–1993 років: з завезенням найманців з Росії, формуванням груп місцевих бойовиків, і окремими операціями російських спецназівців. Одночасно існує постійна загроза прямого військового нападу Росії.

КРЕМЛЬ ОРГАНІЗУЄ

Примітно, що вся нинішня українська криза, з самого початку, влаштована саме Кремлем. Формування нинішньої ситуації почалося з того, що Янукович несподівано прийняв рішення про відмову від підписання Угоди про Асоціацію. Це стало сигналом «євразійського» розвороту в зовнішній політиці, що для українського суспільства було категорично неприйнятно. Це рішення Янукович прийняв у результаті жорсткого тиску Кремля. Відповідно, саме дії Росії спровокували Майдан. Потім, в період Майдану, Кремль постійно закликав Януковича до безкомпромісної позиції щодо протестувальників. Результатом стало кровопролиття в Києві і втеча Януковича. Надалі ж Росія перейшла до абсолютно очевидних і зухвалих дій силами своєї армії і спецслужб.

РИЗИКИ КРЕМЛЯ

Росія, розв'язавши агресію проти України, пішла на великі ризики. Виникає природне запитання – навіщо вони це роблять? У мешканців Кремля мають бути серйозні причини для прийняття рішення, які, в кінцевому рахунку, цілком можуть привести до краху Російської Федерації в її нинішньому вигляді. Спроби пояснити ці події виключно злістю або психічними розладами Путіна і його соратників поверхові й неточні.

Новітні ордінці зі сходу розривають прапор України

Ключовим мотивом Кремля є те, що поточна спроба перетворити Росію в один зі світових центрів сили не може увінчатися успіхом без контролю над долею України. Для них прийнятні лише дві форми існування України: або в їх (і тільки їх) безроздільній сфері впливу, або Україна повинна бути розділена на частини, з яких деякі контролюються з Москви, а інші знаходяться в абсолютно беспорядному і хаотичному стані. Кремль спробував домогтися першого варіанту. Вінцем саме цієї спроби став примус Януковича розпочати розворот від Європи до Євразії. Однак на вулицях Києва український народ недвозначно продемонстрував, що реалізація такого сценарію фізично неможлива. Відповідно, в розумінні кремлівських, їх єдиний шанс на збереження життєздатного імперського проекту полягає в другому варіанті – розділ України на частини. Що вони і намагаються зробити в даний час. Значний ризик, на який вони йдуть через цю спробу, мотивований тим, що, з їхньої точки зору, інакше добитися стратегічних цілей не можна.

Україна потрібна Москві в якості буфера, геополітичного бар'єру з Європою, що дозволяє контролювати найрізноманітніші форми впливу, які можуть виходити з Заходу – від питань безпеки до політичних ідей. Особлива важливість України в цьому плані обумовлена її довгим кордоном з центральною

частиною Росії. Дві інші ключові, за схожими причинами, країни – Білорусь і Казахстан, вже знаходяться в російській сфері впливу.

Ще один мотив Кремля – недопущення формування під боком у Росії нового регіонального геополітичного центру в Києві. При всьому своєму нинішньому жалюгідному стані, Україна має великий потенціал, який може бути реалізований, якщо країна буде нормально розвиватися. Перед нами приклад Польщі, яка в останні роки стала помітним європейським гравцем. А Україна, як за населенням, так і за територією, більша від Польщі. Але, на відміну від останньої, Україна впритул прилягає до центру Росії, що робить її посилення вкрай небажаним для мешканців Кремля. Москва, протягом всієї своєї історії, постійно прагнула зачистити навколишні території з метою недопущення формування альтернативних їй геополітичних центрів. Нинішні події є продовженням цієї традиційної московської стратегії.

НЕНАВИДЯТЬ УКРАЇНУ

Однак, крім перерахованих джерел російської мотивації, є ще дещо, властиве як російській владі, так і значній частині російського суспільства: ірраціональна, формована на підсвідомому рівні патологічна ненависть до українського державного проекту як такого. Після 1991 року багато країн, які раніше входили до ССРСР, випробували на собі

агресивний настрій, що виходить з Росії. Але пекучої ненависті російських керманців до української державності по своїй пристрасті, напруженню емоцій не можна порівняти ні з чим. Вони ненавидять сам факт існування незалежної від них України.

Причина цієї ненависті криється в тому, що Україна є відмінним від Росії варіантом розвитку спільного історичного кореня, який у середні віки іменувався Руссю. Півтисячі років Москві вдавалося утримувати монополію в цьому відношенні. Після XV століття єдиною спробою створити інший державний центр на історичному просторі колишньої Київської Русі була гетьманська Україна XVII-XVIII століть, яка ослабла після перших же років свого існування, а потім зазнала краху і була поглинена російською імперією. Існування по-справжньому суверенної України в її сьогоденнішніх кордонах руйнує російську монополію на історичну спадщину Русі, вперше з часів Московського Князівства. Україна – це інша, немосковська Русь. Мало хто з по-імперськи налаштованої частини росіян це настільки чітко усвідомлює, і ще менше з них в цьому зізнаються публічно. Але реальна причина їхньої галасливої ненависті стосовно України – саме страх перед конкурентним державним проектом в загальному географічному ареалі, і з тими ж історичними коренями.

Причому, проект цей може виявитися в багатьох від-

ношеннях більш успішним. Росія спочатку була найбільш деспотичною державою в Європі (окрім, хіба що, Османської Імперії). Потім, лише через кілька років після початку демократизації в 1905 році, вона віддала себе в руки зовсім антилюдського режиму більшовиків. Тепер вона є імперією, що розпадається, з тяжкою внутрішньою системною кризою і вельми сумнівним майбутнім. Україна – якщо вона вистоїть зараз – має шанс на блискучі перспективи. Ні, не в найближчому майбутньому, але в довгостроковій перспективі вона може стати однією з найуспішніших країн Східної Європи, і не тільки.

Саме це і непринятно для російських державників. Успішна, сильна і демократична держава з центром у Києві самим фактом свого існування послужить дискредитації московського авторитарного проекту. Причому, в очах як навколишніх народів, так і багатьох людей, що живуть в межах Російської Федерації. Поєднання розміру України, її географічного розташування та великого потенціалу з її ж походженням від спільного з Росією історичного кореня породжує страх в російських імперців.

В даний момент Росія робить все, щоб ліквідувати перспективи України в зародку. Росіяни включили всі наявні в їх розпорядженні механізми для знищення України, крім масштабного військового вторгнення. Вони підуть і на цей крок, якщо їх нинішня «абхазька» тактика не принесе бажаного результату.

Поточна мета Кремля – повний розділ України у вигляді відторгнення Донецької, Луганської, Харківської, Дніпропетровської, Запорізької, Херсонської, Миколаївської та Одеської областей. Донбасом росіяни обмежуватися не збираються. У кінцевому рахунку, вони мають намір створити на окупованих українських землях (крім Криму) підконтрольне їм утворення, яке, по всій ймовірності, назвуть «Новоросією».

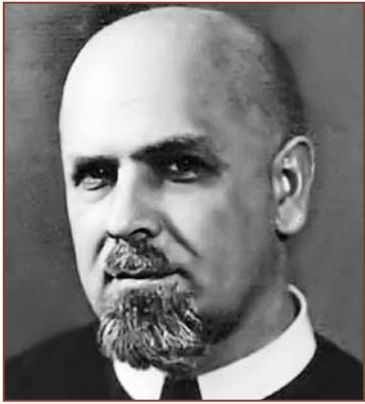
Україна зараз стоїть на роздоріжжі. Боротьба йде не за європейську інтеграцію, і не за Донбас чи Крим. Боротьба йде за саме майбутнє України. За те, чи буде вона вільною, процвітаючою і сильною державою, або ж стане зламаною іграшкою в руках кремлівських деспотів. Гарна новина полягає в тому, що результат цієї боротьби залежить в основному від самих громадян України. Незалежно від того, що робить Кремль зараз, і на що він піде надалі.

Давид Баташвілі,
публіцист (Грузія),
переклад на українську
отця Богдана Підлісецького

[З літопису християнської України]

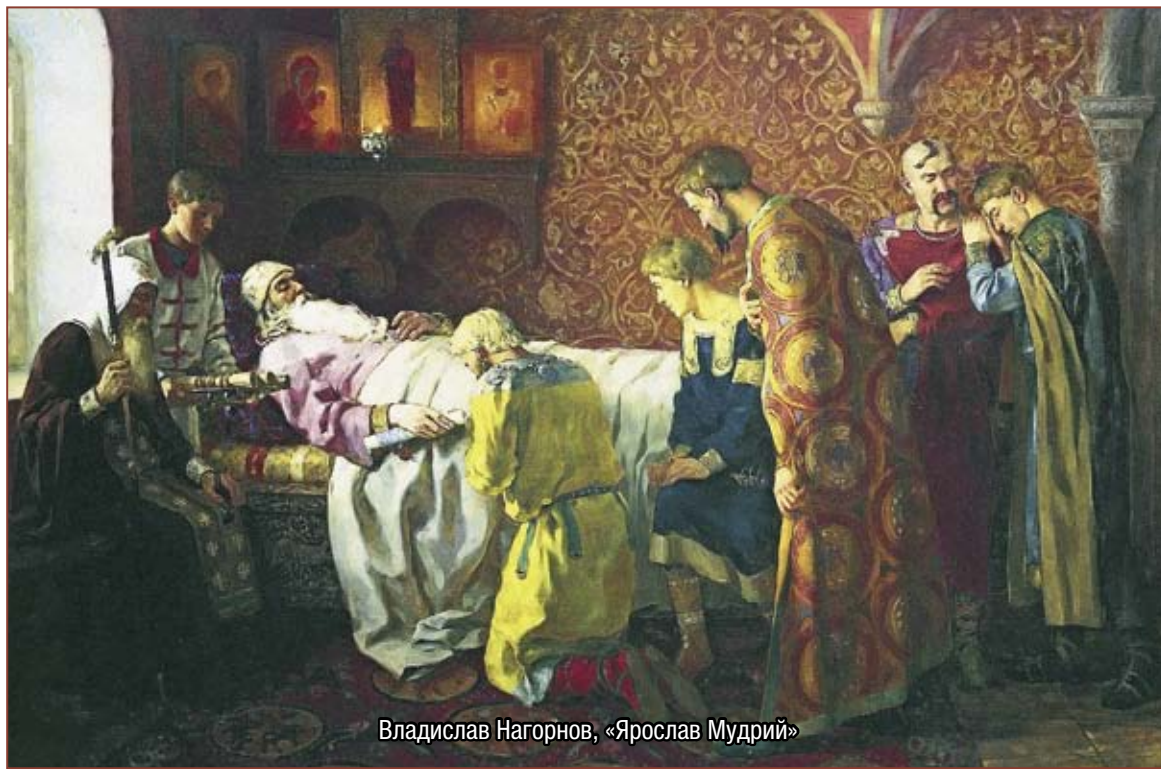
КИЇВ МІЖ РИМОМ І ВІЗАНТІЄЮ (ЗА ІЗЯСЛАВА)

Літописна «руська земля» в другій половині XI-го століття, як і передше, вміщала ще офіційно і правно в трикутнику: Київщина, Чернігівщина, Переяславщина, тобто коротко і конкретно: Київ, Чернігів, Переяслав. Все інше поза цим трикутником, включно з Великим Новгородом, було другорядним чи КОЛОНІАЛЬНИМ простором. На смертній постелі Ярослав поставив в цьому трикутнику княжити трьох своїх найстарших синів: Ізяслава – в Києві, на своєму місці, Святослава – в Чернігові, Всеволода – в Переяславі, устанавлюючи певну чергу володіння Києвом, з яким була об'єднана верховна влада в цілій державі. Ця влада опинилася в роді Рюриковичів, який мав свій сімейно-династичний центр у Києві, де мав сидіти найстарший з роду. Доручивши своїм синам єдність, братерську згоду, і вклавши на плечі Ізяслава І обов'язок контролю й нагляду, Ярослав помер, з ім'ям і пам'яттю – Мудрого.

Відразу після смерті батька перед синами Ярослава стали на весь ріст важні проблеми внутрішньої і зовнішньої політики та відповідальність за них. Справи не дозволяли довшої проволоки, але вимагали авторитетних рішень і розв'язок. Коли за Ярослава в таких важких ситуаціях була одна думка, тобто Ярослава, – тепер було їх принаймні три. Діяти ж треба було за одним рішенням.

ПЕРШОЮ справою, про яку новим князям треба було думати та подбати, а й зайняти становище, була справа Київської Митрополії. Митрополит Іларіон у 1051-ім році був поставлений Ярославом соборною владою єпископату, без благословення Візантії. Можна припускати, що не всі сини були такої ж думки, як батько, у цій дразливій справі. Та поки жив Ярослав, він диктував закон, оту «Руську Правду» також у церковних справах. Тож Іларіон міг правити спокійно Українською Церквою. Та тепер було три голови, і три погляди, між які могла протиснутися візантійська церковна політика, щоб відвоювати втрачену позицію. Головно Всеволод, який мав по батькові нахил до філо-

Владислав Нагорнов, «Ярослав Мудрий»

В попередніх наших лекціях ми вже достатньо вказали, чому по 1054 році Київ став на широкому роздоріжжі: були-бо це проблеми внутрішньої і зовнішньої політики та проблеми Церкви і віри, які його там поставили. Рік 1054-ий був кризовим з-за виникнення певних важливих справ, з-за відходу великих людей на вершинах незавершених справ, за якими прийшов довший період наступників, справжньої людської, духовної і, навіть, моральної непомітності і він тягнувся майже чверть століття в усіх визначніших країнах. Як же ж було в Києві по смерті Ярослава, якого народ назвав Мудрим?

софтування, міг непокоїтися питанням легальності, а ще до того, коли мавши у сім'ї жінку, грекиню Мономахівну, та чимало грецьких духовників у її двірському почеті, які підносили за кожною нагодою голос критики, а то й осуду в незаконності на митрополічому престолі в Києві. Ізяслав, відай, держав лінію Ярослава – батька. Святослав мав свої думи і проблеми. Коли по смерті батька треба було святити нових єпископів на княжі городи, справа правосильності щоразу відновлювалася. Може й це було причиною, що Іларіон відійшов добровільно тихцем звідки й вийшов – у печерку на Берестові, і про нього згодом не маємо більше звісток. Так могла бути усунена причина ударів між братами в цій важливій справі державного характеру.

ДРУГОЮ справою, яка вимагала певної, ясної, дійової настанови, був акт Керулярія в Константинополі: розрив з древнім Римом Папів. Неофіційно, а згодом таки офіційно, звітка про константинопольські події дуже швидко мусіла прийти в Київ, коли навіть існує легенда, що вже й папські послани в повороті до Риму поступили в Київ. Та й Керулярій посував справу до зриву, шукав спільників, а принаймні, щоб здобути їх нейтральність. Він виклинав латинників як еретиків, прирівнював західну

частину християнства до жидівства і поганства, з якою не то не може бути порозуміння, але й звичайних людських контактів. Цей погляд він старався поширити на всі підлеглі собі канонічно Церкви, між якими Київ своєю вагою стояв чи не на першому місці. Тому і київським князям треба було зайняти якесь становище. Можна припускати, що в цій справі, в княжій сім'ї в Україні, не було однієї думки. Можливо, що всі й признавали, що Керулярій пішов задалеко, головно, коли імператор Ісак Комнен викрив змову Керулярія проти держави та заслав його на вигнання. Проте одности щодо самої проблеми могло й не бути, як покаже історія синів Ярослава. Одиною розумною розв'язкою було хібащо – вжити. Іларіон уступив у тін, у Константинополі ситуація була неясна і непевна, а тому і в Києві справи залишилися без вирішення, тим більше, що великий князь держав лінію Ярослава-батька, мав за жінку польську латинську княжну. Цілий рід Рюриковичів був широко посвоячений з латинським Заходом, а й у самому Києві сиділи латинські княжни, сестра ж Ярославичів – Ганна, займала навіть високий трон королеви Франції; тому було дуже таки не політично ускладнювати і так складні справи, займаючи якусь виразну поставу в користь Візантії чи проти

Риму. Тож був підходящим нейтралітет, і його якийсь час зберігали Ярославичі.

Так стояли справи, коли в державі панував спокій, а назовні йшло все гаразд. Коли ж у 1067 р. Всеслав Брячиславич, переступивши батьківський заповіт, поширив свою владу нелегально з Полоцька на Новгород, Ярославичі пішли дружньо і спільно проти нього, перемогли його, та й інтернували в Києві, відновивши порушений правопорядок. Але коли наступного 1068 року з'єднані сили Ярославичів розбіглися перед натиском половецьких орд, то в Києві зчинилась революція, яка винесла на княжий стіл саме отого Всеслава, інтернованого братами. Ізяслав не мав куди повертатися і подався в Польщу просити допомоги в свого свояка Болеслава II. На вістку, що Ізяслав з поляками підступав до Києва, Всеслав утік до Полоцька, залишаючи киян напризволяще. Отож партія, яка посадила Всеслава в Києві, в обличчі загрози, старається всяким чином не допустити Ізяслава до Києва та звертається до Святослава і Всеволода й запрошує їх на княжіння до Києва, кажучи: «Зле ми зробили, прогоняючи свого князя, і ось він веде тепер на нас ляхів; ходіть у город вашого батька; якщо ж не хочете, то неволя нас жеде, а тому ми спалимо город та підемо в грецьку землю».

Ця літописна записка досить замітка для того, щоб пізнати суть київської революції в 1068 році. Тут вперше поставлено дві протиставні речі: латинська Польща союзна з правим князем, і Візантія. Кияни волять вибрати радше Візантію, ніж прийняти князя з західною допомогою. Це повториться п'ятсот років згодом, за Хмельницького, у Переяславі, коли в обличчі можливих союзів з західними народами, товпа кликала: волимо під православного царя московського! Здається, що кияни в 1068 році не мали нічого проти самого таки князя Ізяслава, якого мусіли б бути шанувати як старшого сина Ярослава, але мали застереження, і то великі, проти його політичного союзу з Заходом, тут – з Польщею; та чи тільки політичного? З ким не союзничали українські князі! Тому коли Святослав і Всеволод посередничать між збунтованим містом і Ізяславом, то кияни погоджуються його прийняти, але без ляхів. Ізяслав пішов за думкою братії, чи радше прийняв вимоги революційної партії, відпустив допоміжне військо, і Болеслав повернувся з порожніми руками, а то – як каже літопис – населення «потаї вигублювало ляхів».

Оця постава киян, чи радше революційної партії, яка повалила владу Ізяслава, а згодом його прийняла особисто, на вставлення братів, ота зненависть до поляків, і то населенням цивільним, візантійські інтриги за відискання втрачених позицій та поширення візантійських закидів в поеретичанні та опоганенні латинського Заходу були, відай, тим підґрунтям, на якому збулись події 1068-го року. На це є деякі вказівки, які можна пояснювати тільки так, а не інакше. Ними є передусім: прийняття в Києві нового константинопольського митрополита та прогнання з Києва святого Антонія Печерського, особисто замішаного в цих подіях, і очевидно – не з причин політики. Та про це в наступній нашій лекції.

о. Атанасій Великий, ЧСВВ

ГОСПОДЬ ЧЕКАВ НА НЕЇ

«Маєш ще одного ангела в небі», – сказав мені о. Ярослав, коли я йому розповів цю історію.

Щороку в нашій парафії ведеться курс катехизи, призначений для дорослих, які ще не приступали до таїнств Причастя і Сповіді. І щороку збирається на цей курс невеличка група десь близько десяти осіб. Люди різні: і молоді, і зрілі, навіть літні. Але різні не лише за віком, але й за долею, що їх привела до виявлення прагнення приступити до Сповіді. Щиро кажучи, мені дуже цікаво вести ці катехизи: і не лише тому, що я багато черпаю від них, від їхнього життєвого досвіду і мудрості, і не лише тому, що завжди ці люди з великою цікавістю слухають про все, що стосується віри і Бога – мене це надихає у служінні.

У кожній людській долі є таємниця Божої любові до них. «Ніхто не спроможен прийти до мене (говорить Ісус), коли Отець, який послав мене, не приведе його, – і я воскресну його останнього дня». І тому в тому що вони говорять, які питання ставлять, і в тому чим діляться,

я пізніше бачу як Господь проявляв і проявляє любов до людини. Вони прийшли, бо відчували, що Христос чекає на них. І ця історія – найліпший доказ цього.

Цього року, як звичайно, наприкінці катехетичного курсу я вирішував питання з тими кандидатами до сповіді, що жили з чоловіком чи жінкою розписані в ЗАГСі, але невінчані. Бо без вінчання немає мови про допущення до Сповіді чи Причастя.

Для вирішення цього питання є декілька шляхів, але найбільш прийнятний для кожного є шлюб у церкві, проте не завжди друга сторона хоче брати шлюб. Саме тому я попросив цих жіночок, а їх було троє в цьому році, щоб вони порозмовляли зі своїми чоловіками на цю тему. На моє здивування всі чоловіки погодились прийти до храму на визначений день до вінчання.

В день шлюбу всі прийшли гарні, особливо жінки. Серед них була і Світлана. Перед шлюбом я посповідав і жінок, і чоловіків. Причастя не уділяв, щоб всі, які готувалися, прийняли разом з усією групою, яка півроку готувалась до Причастя.

Урочистість мала відбутися наступного тижня. Коли той день прийшов, перед Службою Божою мене повідомили, що Світлани не буде – вона потрапила в реанімацію. Ми молилися і за неї. Наступної суботи в нашому кафедральному соборі відбулися свячення священників і дияконів. Після цієї урочистої та радісної Служби до мене підвели чоловіка Світлани, якого я і не відразу впізнав. Він плакав, просив поїхати з ним до лікарні. В машині розповів, що Світлані стало зле майже відразу після шлюбу. Швидка забрала до лікарні, але полегшення не було. Менінгіт. Тоді одна з лікарковок порадила чоловікові покликати

священника, щоб помолився над Світланою. У розпачі він і прийшов до мене. У лікарні Світлана була без свідомості, тому я вділив лише Помазання Хворих, помолився. Чоловік просив, щоб я молився за неї. Пообіцяв. У неділю, якраз о 14:00 на селі відправив Службу Божу та ніхто інтенцію не замовив, тому я відправив її за Світлану. Наступного дня, в понеділок, їхав маршруткою до Києва. У вікні проплив повз нас рекламний щит, на якому була надрукована цитата з Євангелія від Матея: «Чувайте, отже, не знаєте бо ні дня, ні години...» і саме тоді задзвонив телефон. Дзвонив чоловік Світлани:

— Отче, Світлана померла. Вчора...

— О котрій померла?

— О другій дня...

Перед очима відразу: погляд Світлани, як вона слухала, як питала, її усмішка... Господь чекав на неї, чекав, щоб вона дослухала всіх катехиз, чекав, щоб вона повністю з Ним поєдналась у сповіді, чекав, щоб повінчалась. Чекав навіть, щоб я її намастив і відправив за неї Святу Літургію. Він чекав, бо любить...

**о. Григорій Рассоленко,
подано за CREDO**

«Воскресіння». Робота Іванки Демчук

[Важкі питання віри]

НАСКІЛЬКИ ДЕТАЛЬНО ТРЕБА ГОВОРИТИ ПРО СВОЇ ГРІХИ НА СПОВІДІ?

ПИТАННЯ: Кожного разу, коли я йду на сповідь, то сумніваюся, чи правильно каюся у своїх гріхах. Не могли б ви дати точну схему, що і як говорити, як називати свої гріхи, наскільки заглиблюватися в подробиці?

Існує дуже багато схем іспиту совісті, який ми робимо, готуючись до сповіді. Нагадаємо, що сповідання тяжких (смертних) гріхів є обов'язковим, сповідання ж повсякденних (буденних) гріхів факультативно, але бажано. Немає якоїсь єдиної схеми.

У сповіді необхідно перераховувати всі смертні гріхи, які ми пам'ятаємо, їхню кількість (хоча приблизно) і вид. Говорити потрібно чітко і без зайвих слів, не заглиблюючись у деталі, але вказуючи на ті обставини, які змінюють вид і тяжкість гріха. Наприклад, недостатньо сказати про гнів, якщо в гніві ми підняли руку на людину. І якщо ця людина – мати або, скажімо, священнослужитель, то про це теж треба сказати, оскільки гніваючись ми грішимо проти ближнього, ображаючи його, а піднімаючи руку, ми грішимо проти його недоторканності, але у випадку матері ми грішимо ще й проти заповіді про шанування батьків, а у разі священника – здійснюємо і святотатство.

Знову ж, якщо ми обмовили ближнього, нашкодивши його репутації, то недостатньо сказати «осуджував», – треба назвати гріх, оскільки свідомий наклеп – це смертний гріх.

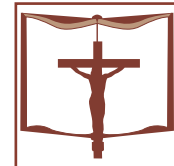
Нагадаємо, що на сповіді обов'язково каятися в таких смертних гріхах (скоєних свідомо і за згодою волі), як: участь у спиритичних сеансах, звернення до ворожок, магів та цілителів; богохульство; пропуск Літургії без поважної причини в неділю і приписані свята; причащення без попереднього сповідання смертних гріхів; замовчування смертних гріхів на Сповіді; вчинення абортів або порада зробити аборт; вживання наркотиків, пияцтво; гріхи проти цнотливості: наодинці з собою або з іншими людьми (перелік

цих гріхів можна знайти в Катехизмі Католицької Церкви); навмисний перегляд аморальних видовищ і журналів; наклеп на ближнього.

Сповідування повсякденних гріхів не є обов'язковим, але бажаним. При іспиті совісті треба відповісти собі на такі запитання: чи не ухиляюся я від молитви? Чи приділяю увагу своєму духовному життю, чи прагну до святості? Чи виконую обіцянки, дані Богові? Чи був я причиною страждань для моїх батьків, дружини, дітей? Чи ставлюся з повагою до батьків, до старших, чи виконую свої обов'язки в навчанні та на роботі? Чи ставлюся з любов'ю до своїх близьких? Чи прощаю образи, уникаючи помсти? Чи борюся з нечистими помислами і фантазіями? Чи поміркована моя мова? Чи шанобливо ставлюся до чужого майна? Чи не прагну до нечесного прибутку? Чи засуджую інших, чи сію розбіжності та сварки? Чи обманюю? Чи належу до людей з підозрілістю і упередженнями? Чи був я скромним і цнотливим у своїй поведінці? Чи не дивився на інших людей з хіттю? Чи заздрю чужим благам? Чи не ставився до інших з почуттям переваги і гординею?

Нагадаємо також порядок здійснення Таїнства сповіді. Спочатку треба сказати священникові, скільки часу минуло від останньої сповіді. Потім перерахувати всі смертні гріхи, а далі – інші, всі, що пам'ятаємо. Наприкінці каятник, як правило, вимовляє акт каяття. У будь-якому випадку, якщо ми не знаємо, як підходити до сповіді, достатньо попросити священника про допомогу, і він задасть нам необхідні запитання і підкаже порядок вчинення цього Таїнства.

За матеріалами: www.radiovaticana.org

ЯК ТИ ЗБИРАЄШСЯ ПОМИРАТИ?

Людина, хоч може жити в багатстві, однак помирає в убогості, тому що нічого з собою забрати не може. В біблійні часи, щоб підкреслити цей життєвий досвід, хоронили людей наго, обмотуючи їх в простирадло. Саме так був похований наш Господь. Його пустий гріб, який звіщає воскресіння, є наче символом тієї вільності, яку являв наш Господь на стежках Галілеї, будучи цілковито вільним.

Зовсім інакше були поховані тогочасні володарі Сходу. Маю на увазі фараонів, які намагалися усе забрати з собою... Чому так відбувалося? Тому, що вони так і жили... Оскільки їхнє життя було прив'язане до усього, що на землі, то усе вони намагалися забрати. Деякі можновладці давнини забирали з собою в могили прислугу, коней, дружин ітд. Аж так непримиримим був факт смерті.

Як Ти збираєшся помирати? Які скарби хочеш забрати, бо можеш лише один скарб взяти з собою: твої взаємовідносини з Богом.

**о. Роман Лаба OSPPE,
подано за CREDO**

[Українці у Великобританії]

60-ЛІТТЯ ШКОЛИ УКРАЇНОЗНАВСТВА В МАНЧЕСТЕРІ

Українська громада в Манчестері відсвяткувала ювілей 60-річчя від дня заснування «Школи Українознавства ім. Тараса Шевченка». Близько 300 осіб, між ними почесні гості та багато колишніх учнів і вчителів школи, заповнили зал місцевого Українського Культурного Центру. Сцена і зал були чудово прибрані маками і пшеничним колоссям, вишиті рушники і портрети Шевченка надали особливо святкового настрою, а сотні світлин при вході до залу відразу збудили ностальгію і теплі спомини про шкільні дні для трьох поколінь учнів.

Надзвичайне враження було у гостей від виставки, яка була розміщена в світлиці верхнього залу. Експонати відображали життя школи за 60 років. Це були світлини, малюнки учнів до різних важливих подій школи, архівні матеріали, навчальні матеріали, екзаменаційні праці випускників, свідоцтва про закінчення школи.

Школа була організована заходами п. Ольги Бабуняк. Така потреба виникла

через зростання числа дітей. Йшов рік 1954. Ті з наших людей, які поприїжджали після війни до Манчестра, після двох-трьох років покидали військову форму й починали при тому організувати громадське життя: купували церкви, домівки-осередки, щоб навколо них зосередити культурне й релігійне життя. Народилися згодом діточки, тому в тих приміщеннях організувалась передача україн-

ської мови, культури й українських традицій новому поколінню. У початках свого існування школа не мала багато учнів, але з кожним роком їхня кількість збільшувалася. Спочатку вчителями були виїжджі з України, потім ті, які народилися в Англії, а відтак – новоприбулі з України.

Згодом при школі виник дитячий садочок, у якому були zatrudнені Марія Левицька, Віра Андрусин, Катерина

Стах та інші. Але найбільше доклали свій труд у провадженні садочка сестри Середницькі: Зеня Мітчел та Ірка Мокляк, а разом з ними Ірка Куць, бо вони ще по сьогоднішній день, після 30 років, надалі віддають свої сили вихованню наших діточок. Школа в Манчестері сьогодні одна з найчисленніших у Великобританії – тут навчається 61 учень, а також 9 студентів на курсах для дослужив з вивчення української

мови і 13 вчителів.

Свято відзначення Ювілею було бездоганно організоване, за що належить щиросердечна подяка директору школи п. Марії Савдик, всім вчителям та учням школи, Батьківському Комітетові та членам Організаційного Комітету Свята. Дай Боже, щоб школа якнайдовше вела просвітницько-патріотичну діяльність на добро й славу Україні!

Для «ХГ» о. Євген Небесняк

ХГ

СВЯЩЕНИК НА ЛІНІЇ ФРОНТУ

Українські вояки в зоні проведення антитерористичної операції постійно знаходяться в небезпеці: важко не лише фізично, а й психологічно. Тому командування Національної Гвардії створило спеціальну групу з морально-психологічного супроводження службово-бойової діяльності особового складу.

В групі, зокрема, перебуває наш греко-католицький священник, отець Ігор Федоришин, який має неабиякий досвід

військового капелана. Адже, він майже рік (2009–2010) перебував у Косові у складі українського миротворчого контингенту на посаді офіцера з питань релігії та додатково виконував обов'язки військового капелана. «Перебуваючи далеко від сім'ї та в постійній небезпеці, військові мають потребу в психологічному розвантаженні, в задоволенні духовних потреб, у спілкуванні на різні теми, в обговоренні

різних питань, що стосуються потреб душі, тому наша місія сьогодні дуже актуальна», – каже отець Ігор.

Владика Михайло (Колтун), керівник Департаменту Патріаршої Курії у справах душпастирства силових структур України. З інтерв'ю для Радіо Ватикан: На Сході України знаходяться місцеві священники із Донецького і Харківського Екзархатів УГКЦ, яким поручена душпастирська опіка над вій-

ськовими. Проте там є і душпастирі із Заходу України, які добровільно здійснюють своє капеланське служіння. (...) Теперішній час важливий для того, щоб зрозуміти те, як священники і військовики одні одному потрібні. Склалася така ситуація, що промовляють про це. Священники заявляють, що смерть – не страшна для тих, хто прагне свободи.

Департамент Інформації УГКЦ

УПОКІЛАСЯ ЯРОСЛАВА ЛЕВКОВИЧ

На 92-му році життя померла підпільниця Організації Українських Націоналістів та в'язень советських таборів ЯРОСЛАВА ЛЕВКОВИЧ (РОМАНИНА).

Народилась 31 жовтня 1921 р. у селі Нестаничі Радехівського району Львівської області, була найстаршою із чотирьох дітей в сім'ї місцевого дядка. Після закінчення сільської школи продовжила навчання в Радехові. У 1941 р. вступила до ОУН, де діяла під псевдо «Марта» і «Оля». Восени 1942 р. стала станичною жіноцтва в рідному селі, організовувала перехід місцевих хлопців до УПА на Волині. З 1944 р. займала посади районної провідниці жіноцтва ОУН спершу Радехівського, а потім Лопатинського районів. Восени 1947 р. почала працювати друкаркою в технічній ланці у Жовківському районі, а з наступного року – ма-

шиністкою при окружному провіднику ОУН Мар'янові Шульгану («Біловусу»), окружному референту пропаганди ОУН Степанові Ханкову («Носачу»), займалась випуском підпільних видань, тому більшість часу доводилось проводити у кривках, постійно змінювати місце праці.

Заарештована органами МГБ у 1952 р. біля села Реклинець. Утримувалась у тюрмі на Лонцького у Львові, де неодноразово зазнавала побоїв на допитах. 9 травня 1952 р. засуджена до 12 років позбавлення волі. Каторжні роботи відбувала в Інті, Абезі, Воркуті.

17 березня 1957 р. вийшла заміж за каторжанина Василя Левковича, полковника УПА. Була звільнена 12 листопада 1959 р. і переїхала у місто Прокоп'євськ Кемеровської області (Сибір), куди у 1947 р. було депортовано її батьків. До України повернулася в 1965 р. і оселилася в Червонограді, де працювала машиністкою на шахті «Друга Великомоствська». З 2008 р. мешкала у Львові. У 2003 опубліковано її спогади «Життя підпільниці».

Померла Ярослава Левкович у Львові 17 червня 2014 р. Вічна їй пам'ять!

Центр Досліджень Визвольного Руху